

FUBFör barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörningRiksförbundet för barn, unga
och vuxna med utvecklingsstörning, FUB**Handläggare:**
Zarah Melander
Judith Timoney**REMISSVAR**
2019-03-05**Socialdepartementet**
Diarienummer S2018/04805/FST**Remiss – En arvsfond i takt med tiden. En översyn av regelverket kring Allmänna arvsfonden.**

Riksförbundet FUB är en intresseorganisation som arbetar för att barn, ungdomar och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning ska kunna leva ett gott liv. Vi är cirka 26 500 medlemmar i lokalföreningar runt om i landet. Personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga är medlemmar i FUB liksom många andra som delar vår grundsyn.

Sammanfattning

Riksförbundet FUB välkomnar och instämmer i huvudparten av de av Arvsfondsutredningen lämnade förslagen som avser att säkerställa att Allmänna arvsfondens medel används för den verksamhet som de är avsedda för samt att medlen hanteras och redovisas transparent, rättssäkert och opartiskt.

FUB har valt att ta ställning till förslagen som behandlas i kapitel 7 och 11 och det är vidare dessa som behandlas i detta yttrande. Resterande förslag har vi valt att inte ta ställning till. FUB anser att det är positivt att de tre kriterierna för stöd lagstadgas, särskilt när de tre kriterierna bedöms likvärdigt i ansökningsprocessen. Vi anser dock att orimliga krav ställs på den sökande organisation på att fastställa - redan under ansökningsprocessen - en långsiktig strategi för projektöverlevnad. Detta krav behöver ses över. Det är även nödvändigt med ett tillägg gällande delaktighet där vi anser att det istället bör stå att målgruppen, *eller företrädare för målgruppen*, deltar i planeringen och genomförandet.

Vidare ser vi positivt på den nya formuleringen som föreslås om att projekt ska vara *utvecklande* för någon av fondens målgrupper. Vi anser att det är positivt med ett demokrativillkor och tillstyrker utredningens förslag under kapitel 7 som rör detta. Slutligen ser FUB att det är önskvärt att ansökan om stöd ur Allmänna arvsfonden ska få undertecknas med en avancerad elektronisk underskrift.

I det följande utvecklar vi våra synpunkter på delar av förslaget.

.....

Övergripande kommentar

Riksförbundet FUB ställer sig bakom Funktionsrätt Sveriges förslag om ny formulering i Allmänna Arvsfondens ändamålsparagraf, d.v.s. att ändamålsparagrafen i lagtexten ska använda ”stärka rättigheter för” istället för ”till förmån för”. Detta då ”till förmån för” speglar en förlegad syn på barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning som passiva mottagare av välgörenhet, istället för aktiva rättighetsbärare.

7.3 Kriterier för stöd

Förslag: Stöd ur Allmänna arvsfonden ska få lämnas till verksamhet

- som är utvecklande för någon av fondens målgrupper,
- där målgruppen deltar i planeringen och genomförandet, och
- som har förutsättningar att överleva efter det att stödet ur fonden har upphört.

Stöd ska också få lämnas till anläggningar, lokaler och utrustning, om de ska användas för verksamhet som uppfyller de angivna kriterierna. Det bör av lag uttryckligen framgå att stöd inte ska få lämnas till en organisations löpande verksamhet.

FUB anser att det är positivt att de tre kriterierna lagstadgas, särskilt när de tre kriterierna är likvärdiga i ansökningsprocessen. Vidare kan det leda till en ökad transparens i ansökningsförfarandet. FUB tillstyrker förslaget med följande kommenterar.

Utvecklande för någon av fondens målgrupper

FUB delar utredningens uppfattning om att kriteriet ”nyskapande” är otydligt och att det därmed är nödvändigt med en omformulering. Vi menar att det befintliga kriteriet nyskapande kan innebära att goda projektidéer sorteras bort för att de inte är tillräckligt ”udda” eller ”annorlunda” för att leva upp till Arvsfondens praxis. Det är i många fall bättre för projekten att använda beprövade metoder där man kan garantera vissa resultat så som överlevnad, och istället använda dem på nyskapande sätt – än att hitta på helt nya metoder för att leva upp till den praxis som utvecklats inom Arvsfonden gällande kriteriet nyskapande. Vi menar dessutom att en projektidé kan vara både beprövad och framåtsyftande, det är inte nödvändigtvis en motsättning. För Arvsfonden bör det rimligtvis vara bättre att projekt hittar nyskapande sätt att nå goda resultat på, än att använda helt nyskapande metoder med osäkert utfall.

En ytterligare aspekt som är viktigt att lyfta fram är att det för gruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning faktiskt kan vara helt nödvändigt att använda beprövade metoder. Inte minst gäller det för personer med mer omfattande intellektuell funktionsnedsättning. Här menar vi att den praxis som utvecklats kring kriteriet om nyskapande innebär hinder och minskar dessa gruppers möjlighet att delta i Arvsfondsprojekt. Det kan ses som en märklig paradox, eftersom gruppen ”personer med funktionsnedsättning” är en av Arvsfondens huvudsakliga målgrupper. Mot bakgrund av detta anser vi att den förändring av kriteriet som föreslås, dvs. ”är utvecklande för någon av fondens målgrupper” är positiv. Detta då vi menar att begreppet ”utvecklande” kan öppna upp för fler projektidéer som kan vara positiva för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Målgruppen deltar i planeringen och genomförandet

Gällande delaktighet vill vi betona att det inte alltid är möjligt för personer med intellektuell funktionsnedsättning att delta i t.ex. delta i planering och utformning av ett projekt. Det gäller i synnerhet personer med måttlig eller omfattande intellektuell funktionsnedsättning. Projekt som vänder sig till dessa målgrupper måste ändå kunna genomföras med stöd av Arvsfonden. Det är viktigt att Arvsfonden, när de bedömer projektidéer, även fortsättningsvis tar hänsyn till att människor har olika förutsättningar att vara delaktig, samt att delaktighet kan se olika ut för olika grupper i samhället. Mot den bakgrunden anser FUB att det istället bör stå att målgruppen, *eller företrädare för målgruppen*, deltar i planeringen och genomförandet.

Förutsättningar att överleva efter det att stödet ur fonden har upphört.

FUB ser att det finns en poäng att man redan i projektansökningen ska kunna visa på att förutsättningar för överlevnad finns efter projektet har avslutats. Det ligger givetvis i Arvsfondens intresse att projekt som de beviljar får stor spridning och når goda resultat, även efter projektslut. Likaså är det väldigt viktigt för projektens målgrupp och kunskap och erfarenhet som har utvecklats under projekttiden lever vidare i någon form. Men stundtals ställs orimliga krav från Arvsfondens sida kring att detta ska säkerställas innan projektet påbörjats. Det kan vara svårt att, i samtliga ansökningar, påvisa en detaljerad plan för överlevnad innan projektet blivit beviljad medel. Funktionsrättsrörelsens resurser har minskat betydligt under senare år, vilket innebär att det kan vara svårt för en mindre organisation att utveckla ett helt färdigt koncept för överlevnad innan något stöd har beviljats. Mot den bakgrunden anser FUB att en detaljerad plan för överlevnad inte ska behöva vara färdig redan under ansökningsprocessen, det ska istället vara möjligt att arbeta fram en sådan under projektets första år.

Övriga synpunkter kring Arvsfondens förfarande i hanteringen av projektansökan:

- Det är tids- och resurskrävande att ta fram en ansökan till Arvsfonden. Det kräver stora resurser såväl som förkunskaper kring t.ex. budgetering och ekonomihantering. Då Arvsfonden vill att sökande organisationer inleder samarbeten och skickar med rekommendationsbrev kräver det även att organisationer har stora kontaktnät. Med hänsyn till att många ideella organisationers kapacitet har minskat kan man fråga sig vilka som har möjlighet att skicka in dessa väldigt omfattande ansökningar till Arvsfonden idag.
- Flertalet funktionsrättsorganisationer behöver mer tid för att kunna genomföra sina projekt. Detta hänger ihop med att vissa funktionsnedsättningar medför att det tar längre tid att genomföra vissa moment. Om personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktig i projekten krävs mer tid. Vår uppfattning är dock att Arvsfonden inte alltid tar hänsyn till detta. Ibland saknas dessvärre insikt bland handläggarna om behovet av utökad tid.
- Arvsfonden har idag långa handläggningstider, samtidigt kräver de att sökande organisationer ska kunna ge omfattande svar på frågor om projektansökan med väldigt kort framförhållning. Detta ställer orimliga krav på sökande organisationer.
- Vi efterfrågar en översyn kring Arvsfondens riktlinjer kring forskning i relation till Arvsfondsprojekt. Vi ser det endast som positivt och önskvärt om forskningen är intresserad av att

följa och utvärdera projekt. Det gagnar projektets kvalitet och ökar chanser till spridning och överlevnad.

7.4.2 Stöd ska inte få lämnas till en organisation med anknytning till terrorism eller som i övrigt inte respekterar mänskliga rättigheter

Förslag: Stöd ska inte få lämnas till en organisation som främjar, uppmanar till eller försvarar terrorism eller som i övrigt inte respekterar mänskliga rättigheter.

FUB anser att demokrativillkor är en självklarhet och tillstyrker utredningens förslag på skrivelse.

7.4.3 Organisationers ansvar för företrädares agerande

Förslag: Om en företrädare för en organisation försvarar, uppmanar till eller främjar terrorism eller i övrigt inte respekterar mänskliga rättigheter får stöd ändå lämnas till organisationen under förutsättning att denna

1. genast vidtar de åtgärder som behövs för att säkerställa att agerandet inte upprepas, och
2. har vidtagit rimliga åtgärder för att försäkra sig om att företrädaren var lämplig för sitt uppdrag.

FUB tillstyrker förslaget. Vi vill dock betona vikten av att alla som är medlemmar i organisationen inte kan räknas in i företrädar-kretsen, vilket också utredningen lyfter på sidan 166.

7.4.4 Samarbetsorganisationer

Förslag: Stöd får lämnas till en organisation vars samarbetsorganisationer eller företrädare för en sådan organisation har agerat i strid med demokrativillkoret under förutsättning att organisationen genast tar avstånd från agerandet, eller om agerandet har varit allvarligt, avbryter samarbetet.

FUB tillstyrker förslaget.

11.4 Uppgifterna i en ansökan om stöd ur Allmänna arvsfonden ska få undertecknas med en avancerad elektronisk underskrift

Förslag: Arvsfondsdelegationen ska få tillåta att en ansökan om stöd undertecknas med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

FUB tillstyrker förslaget.

...

För Riksförbundet FUB

.....
Harald Strand

Förbundsordförande

Riksförbundet för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, FUB